

Dialektal anpassning i Gustaf Frödings diktning

I Gustaf Frödings skönlitterära användning av dialekt kommer de dialektala formerna till uttryck på olika sätt beroende av det dialektala sammanhanget. Med det senare menar jag sådana sammanhang där han dels skrev genomgående på dialekt (*Räggler och paschaser* 1895 och 1897), dels endast utnyttjade dialekten som stildrag i annars riksspråkliga dikter (t.ex. Ett gammalt bergtroll, Korperal Storm och Bergslagstroll).

I min undersökning av den senare distributionstypen (ej publicerad ännu) framgår det att han emellanåt i olika stor utsträckning anpassar det dialektala uttrycket till den riksspråkliga omgivningen. Denna språkliga integrering kan ta sig olika uttryck. Det ena innebär att Fröding väljer en mer utjämnad variant. Så t.ex. använder han enklitiska former med kvarstående *n*, dvs. *'na*: *vagg'na* och *vyss'na* (vagga henne resp. vyssa henne, Ett gammalt bergtroll). Motsvarande konstruktioner med *n*-bortfall återfinns i *Räggler å paschaser* i form av *klapp'a* och *tröck'a* (klappa henne resp. trycka henne, Gamle Strutt å Skenerkutt).

Ett annat fall av språklig integrering omfattar det som jag kallar hybrider. Det innebär att en dialektal stam tillfogats en riksspråklig ändelse. Sådana former förekommer i ganska stor utsträckning hos Fröding. Exempel är *böxorna* och *kafftinerna* (förväntade former *böxera* och *kafftinera* 'kaptenerna', Korperal Storm). Inga sådana hybrider återfinns i *Räggler å paschaser*. Däremot förekommer det någon gång en typ som består av stam och ändelse från två olika dialekter: *kullete* (förväntad form *kulli* resp. *kollete*).

Det kan också vara så att man finner en överensstämmelse mellan dialektbruket i de riksspråkliga dikterna och *Räggler å paschaser*. Det i sin tur kan bero på att Fröding valt ett fullständigt dialektalt uttryck i det förra sammanhanget, som går igen i den senare, t.ex. *näggum* och *jaggu* (ingalunda resp. förvisso, Bergslagstroll). Men det kan även vara fråga om ett sammanfall mellan dialekten och riksspråket.